

Міністерство освіти і науки України

Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Навчально-науковий інститут фінансів, економіки,
управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА: ДЕРЖАВА, РЕГІОН, ПІДПРИЄМСТВО

Матеріали X Міжнародної
науково-практичної конференції

13 травня 2026 р.

Полтава
2026

ведення електронного кейсу, фіксація звернень, моніторинг статусу послуг і накопичення аналітичних даних дають змогу підвищити прозорість, швидкість і якість супроводу. Цифровий кейс-менеджмент створює передумови для міжвідомчої взаємодії, зменшення бюрократичного навантаження на ветерана, уникнення дублювання запитів і формування цілісної інформаційної картини щодо потреб ветеранів у громаді. Отже, технологія кейс-менеджменту є одним із ключових інструментів модернізації ветеранської політики в Україні. Її впровадження сприяє переходу від розрізненої системи пільг і послуг до людиноцентрованої моделі підтримки, у центрі якої перебувають потреби ветерана та його родини. Ефективність цієї технології залежить від чіткості алгоритмів взаємодії, професійної підготовки фахівців супроводу, цифровізації документування, міжвідомчої координації та спроможності громади використовувати аналітичні дані для прийняття управлінських рішень.

Література

проект Закону України «Про фахівців із супроводу ветеранів та демобілізованих осіб» від 05.09.2025 № 14014 URL: <https://ips.ligazakon.net/document/ji13546a>.

УДК 364.4-057.36:331.5:316.4(477)

Глушко Аліна Дмитрівна¹²,

кандидат економічних наук, доцент

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

РЕІНТЕГРАЦІЯ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ В УКРАЇНІ: СИСТЕМНІ ВИКЛИКИ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ РИЗИКИ

Реінтеграція ветеранів війни в Україні є складним багаторівневим процесом, що охоплює не лише повернення особи до цивільного життя, а й відновлення її соціальної ролі, економічної активності та професійної самореалізації [1]. У цьому контексті соціально-економічні ризики реінтеграції доцільно розглядати як сукупність потенційних деструктивних наслідків, що виникають у разі недостатньої результативності державної, громадської та інституційної підтримки ветеранів після завершення військової служби. Їхня специфіка полягає в тому, що індивідуальні проблеми ветерана – втрата доходів, труднощі з працевлаштуванням, психологічна напруга, соціальна ізоляція – поступово трансформуються у ширші ризики для громади, ринку праці, бюджетної системи [2] та соціальної стабільності держави.

Згідно з аналітичними матеріалами Українського ветеранського фонду правомірно виділити два ключових блоки ризиків реінтеграції ветеранів війни в Україні – соціальні та економічні (рис. 1). Економічні ризики насамперед пов'язані зі зростанням рівня безробіття серед ветеранів. За даними звіту «Портрет ветерана 2025», 73 % ветеранів і ветеранок вважають відсутність роботи ймовірним негативним явищем після повернення з війни. Крім того, 50 % опитаних зазначили потребу в матеріальній підтримці, що свідчить про ризик матеріальної нестабільності як одну з центральних проблем реінтеграції [4]. Наступним економічним ризиком є поглиблення диспропорцій на ринку праці. Дефіцит кадрів в Україні об'єктивно зумовлений воєнним станом. Водночас, частина ветеранів стикається з труднощами працевлаштування через невідповідність між потребами ринку праці, очікуваним рівнем оплати, необхідністю перекваліфікації та недостатньою адаптацією

¹² Тези підготовлено в межах виконання НДР «Інклюзивна екосистема соціально-економічної реінтеграції ветеранів: безпекоорієнтований підхід», державний реєстраційний номер 0126U000630

роботодавців до роботи з ветеранами [5]. Це посилює вже наявні структурні дисбаланси ринку праці та не дозволяє повноцінно використати наявний трудовий потенціал країни. Безробіття ветеранів спричиняє зменшення податкових надходжень та зростання бюджетних видатків на соціальний захист.

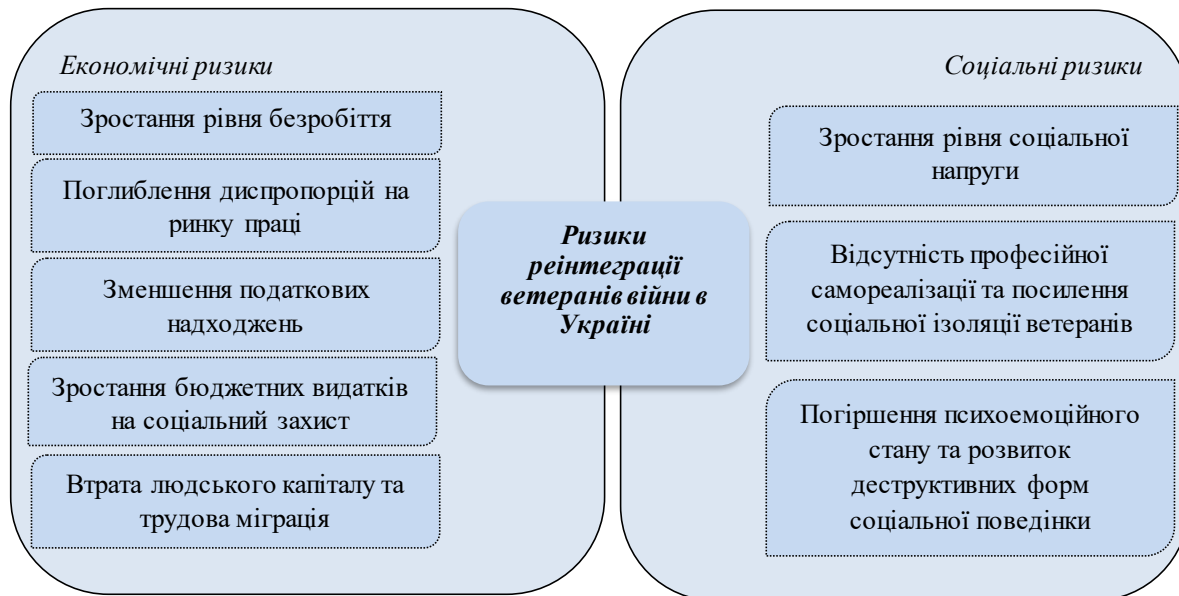

Рис. 1. Ризики реінтеграції ветеранів війни в Україні

Джерело: систематизовано автором за [3]

Окремим економічним ризиком є втрата людського капіталу та трудова міграція [6], в тому числі ветеранів. Ветерани повертаються до цивільного життя з вагомим досвідом, навичками управління, логістики, роботи з технікою, документообігу, організації діяльності в умовах невизначеності. Проте, за відсутності належних умов для самореалізації, цей потенціал може бути втрачений. За несприятливих умов частина ветеранів може шукати можливості праці за кордоном, тоді як українська економіка в період повоєнного відновлення, навпаки, потребуватиме додаткових трудових ресурсів.

Соціальні ризики реінтеграції ветеранів охоплюють насамперед зростання рівня соціальної напруги, яка виникає тоді, коли суспільне сприйняття ветеранів не супроводжується глибоким розумінням їхніх реальних потреб, проблем і труднощів адаптації. За даними «Портрета ветерана 2025», 75 % ветеранів вважають імовірним нерозуміння суспільства, а 58 % зазначають, що українське суспільство недостатньо поінформоване про потреби та проблеми ветеранів у цивільному житті [4]. За таких умов формується підґрунтя для комунікативних бар'єрів, соціального відчуження та посилення напруги між ветеранською спільнотою і цивільним середовищем. Із цим безпосередньо пов'язаний ризик відсутності професійної самореалізації та посилення соціальної ізоляції ветеранів. Тривала відсутність професійної реалізації після завершення служби може посилювати соціальну ізолюваність ветеранів.

Ще одним вагомим блоком є погіршення психоемоційного стану та розвиток деструктивних форм соціальної поведінки. Згідно з проведеними дослідженнями, 85 % ветеранів вважають психоемоційну нестабільність імовірним негативним явищем, 79 % – ризик зловживання алкоголем чи наркотиками, а 71 % – конфлікти у сім'ї та родині [4]. Відсутність повноцінної соціально-економічної адаптації призводить до виникнення ризиків агресії, відчуження та деструктивної поведінки.

Отже, ризики реінтеграції ветеранів війни в Україні доцільно розглядати як систему взаємопов'язаних економічних і соціальних загроз. Їх взаємодія має

кумулятивний характер, зокрема економічна нестабільність ускладнює соціальну адаптацію ветеранів, а соціальна дезадаптація, своєю чергою, знижує можливості їхньої професійної реалізації та повноцінного включення у цивільне життя. Відповідно мінімізація ризиків соціально-економічної реінтеграції ветеранів України потребує переходу від компенсаційної моделі допомоги до активної моделі реінтеграції, орієнтованої на гідну зайнятість, перекваліфікацію, підтримку ветеранського підприємництва та психологічний супровід.

Література

1. Єгоричева С. Б. Фінансово-економічні механізми забезпечення реінтеграції ветеранів війни в Україні. *Економіка і регіон*. 2024. № 3. С. 133-140. DOI: [https://doi.org/10.26906/EiR.2024.3\(94\).3493](https://doi.org/10.26906/EiR.2024.3(94).3493).
2. Hlushko A. D. Conceptual principles of reforming the tax system of Ukraine in the conditions of European integration. Prospects for the development of finance in the conditions of European integration of Ukraine: monograph. Tallin: Estonia, IRETC MTÜ, 2022. P. 120–148.
3. Аналітична довідка «Відсутність можливостей для працевлаштування ветеранів з інвалідністю: ризики для держави та суспільства». URL: https://veteranfund.com.ua/analytics/vidsutnist_mozhlyvostei_dlia_pratsevlashtuvannia_veteraniv_z_invalidnistiu/#utm (дата звернення: 02.05.2026).
4. Дослідження «Портрет ветерана 2025». URL: <https://veteranfund.com.ua/wp-content/uploads/2025/12/Portret-veterana-2025.pdf> (дата звернення: 02.05.2026).
5. Онищенко С. В., Глушко А. Д. Фінансова та цифрова інклюзія ветеранів в аспекті зміцнення соціально-економічної безпеки. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2024. № 15. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-15-03-04>.
6. Маслій О.А., Гайдаш О.С. Систематизація загроз кадровій безпеці підприємств в умовах глобальної нестабільності. *Економіка і регіон*. 2025. № 3(98). С. 233–242. DOI: [https://doi.org/10.26906/EiR.2025.3\(98\).4036](https://doi.org/10.26906/EiR.2025.3(98).4036) (дата звернення: 02.05.2026).

УДК 364.444-058.65:34

Кульчій Інна Олексіївна,

кандидат наук з державного управління, доцент

Панасюк Віталій Валентинович, студент

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ: ПРАВОВЕ ПІДґРУНТЯ

В умовах повномасштабного збройного вторгнення РФ на територію України, що розпочалося 24 лютого 2022 року, питання соціального захисту ветеранів набуло особливої гостроти та суспільної значущості. Зростання кількості учасників бойових дій, осіб з інвалідністю внаслідок поранень, а також членів сімей загиблих військовослужбовців зумовлює необхідність формування дієвої, науково обґрунтованої системи державних гарантій. Проблеми реінтеграції ветеранів у цивільне суспільство, забезпечення їх гідного рівня життя та психологічної реабілітації залишаються ключовими викликами для держави і потребують комплексного правового врегулювання.

Правову основу соціального захисту ветеранів в Україні становить розгалужена система нормативно-правових актів. Конституція України (1996) закріплює загальні принципи соціального захисту, зокрема статті 46–49, що гарантують право на соціальне забезпечення, охорону здоров'я та достатній життєвий рівень [1]. Ключовим спеціальним актом є Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» від 22.10.1993 № 3551-ХІІ, який визначає категорії ветеранів, встановлює перелік пільг, компенсацій та видів допомоги [2]. Важливе місце займають також: